7.2.2019

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Viite: Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnan lausuntopyyntö 1.2.2019/ HE 154/2018 vp

ASIANTUNTIJALAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAIKSI ELÄINTEN HYVINVOINNISTA JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI (HE 154/2018 vp)

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on varannut Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle (Mela) tilaisuuden antaa asiantuntijalausuntonsa otsikkoasiassa.

Mela täydentää lausuntoa seuraavasti:

Maatalousyrittäjien nykyinen vaikea taloudellinen tilanne yhdessä yrittäjän jaksamisongelmien ja sairastumisen kanssa on usein syynä tuotantoeläinten hoidon laiminlyönteihin. Maatilan taloudellinen asema voi vaikeuksien myötä heikentyä siten, että kauppa ei enää luovuta tarvikkeita, rehua, varaosia, polttoainetta ja muita tuotantoeläinten hoidossa välttämättömiä tarvikkeita. Sähkönjakelu on voitu katkaista tilapäisesti maksamattomien laskujen vuoksi. Pitkään jatkunut tilanne voi johtaa työuupumukseen ja masennukseen, jolloin maatalousyrittäjä ei välttämättä kykene yksin selviytymään tuotantoeläinten hoidon edellyttämistä maataloustöistä.

Näissä tilanteissa valvontaviranomainen joutuu ryhtymään 96 §:n mukaisiin kiireellisiin toimenpiteisiin tuotantoeläinten hoidon järjestämiseksi. Lakiesityksen mukaan välittömien toimenpiteiden kuten tuotantoeläinten hoidon, ravinnon ja juotavan hankintakulut kustannetaan maakunnan varoista ja peritään maatalousyrittäjältä.

Jos eläinten hoidon laiminlyönti on aiheutunut sairauden tai tapaturman aiheuttamasta maatalousyrittäjän työkyvyttömyydestä, Maatalouden lomitusjärjestelmä tarjoaa lähtökohtaisesti mahdollisuuden järjestää eläinten hoitoon sijaisapulomittaja. Ongelmalliseksi tilanne muodostuu kuitenkin silloin, kun maatalousyritys on samanaikaisesti taloudellisissa vaikeuksissa.

Lomituspalvelulain 3 §:n 1 momentin 5 alakohdan mukaan lomituspalveluja ei voida järjestää maatilalle, joka luetaan EU:n maatalousalan ryhmäpoikkeusasetuksen (EU) N:o 702/2014 2 artiklan 14 kohdan mukaiseksi vaikeuksissa olevaksi yritykseksi. Sanotun 14 artiklan c kohdan mukaan vaikeuksissa olevalla yrityksellä tarkoitetaan yritystä, joka on asetettu yleistäytäntöönpanomenettelyyn maksukyvyttömyyden vuoksi

Maatalousyrittäjien eläkelaitos
Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt

Postiosoite PL 16, 02101 ESPOO
Postadress PB 16, 02101 ESBO
Käyntiosoite Revontulenpuisto 2, Espoo
Besöksadress Norrskensparken 2, Esbo
Puhelin • Telefon 029 435 11
Faksi • Fax 029 435 2426
Internet www.mela.fi • www.lpa.fi
Y-tunnus • FO-nummer 0101319-6

tai täyttää kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut edellytykset yleistäytäntöönpanomenettelyyn asettamiselle velkojien pyynnöstä.

Maatalouslomituksessa noudatetaan vaikeuksissa olevan yrityksen määrittelyssä Suomen kansallista linjausta. Vastaava määritelmä sisältyy Työ- ja elinkeinonministeriön 4.11.2015 päivättyyn muistioon *Vaikeuksissa olevan yrityksen tukemisen rajaukset ja määritelmä EU:n valtiontukisäännöissä.*

Jos eläinten hyvinvointi on vaarantunut sen vuoksi, että maatalousyritys tai yrittäjä on yleistäytäntöönpanomenettelyssä maksukyvyttömyyden vuoksi, eikä tuomioistuin ole vielä vahvistanut maksuohjelmaa ja maatalousyrittäjä on estynyt hoitamaan eläimiä, sijaisapulomitusta ei voida myöntää tilalle.

Edellä mainittu tilanne aiheuttaa maatalousyrittäjälle vakavaa henkistä kuormitusta, jolloin maatalousyrittäjän tilapäisen työkyvyttömyyden ja eläinten hyvinvoinnin vaarantumisen riski on ilmeinen. Kuten 96 §:n perusteluissa todetaan, kiireellisiin toimenpiteisiin on ryhdyttävä myös silloin, kun eläimen hyvinvointi ei ole vielä vaarantunut. Kiireellisiin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä jo silloin, kun eläimen hyvinvoinnin vaarantuminen on ilmeistä, eikä hyvinvointia voida turvata riittävän varmasti muilla tavoin. Kyse on tilanteista, joissa maatalousyrittäjä ei ole kykenevä huolehtimaan eläinten hyvinvoinnista sairaalaan joutumisen tai elämänhallintaan liittyvien ongelmien vuoksi.

Valvontaviranomainen joutuu siis järjestämään vaikeuksissa olevan maatalousyrityksen eläinten hoidon, jos maatalousyrittäjä ei kykene hoitotoimiin. Silloin kun eläimet voidaan hoitaa sijaisapulomituksena, maatalousyrittäjän kustannettavaksi eläintenhoitotyöstä jää lomitusjärjestelmän mukainen sijaisapumaksu. Tilanteissa, joissa sijaisapuoikeutta ei ole, olisi perusteltua säätää erikseen tilapäisestä eläinten hoitoavusta ja siitä maksettavasta, sijaisapumaksuun rinnastettavasta kohtuullisesta korvauksesta.

MAATALOUSYRITTÄJIEN ELÄKELAITOS

Päivi Huotari Päivi Wallin

Maatalousyrittäjien eläkelaitos
Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt

Postiosoite PL 16, 02101 ESPOO **Käyntiosoite** Revontulenpuisto 2, Espoo **Puhelin • Telefon** 029 435 11 **Internet** www.mela.fi • www.lpa.fi
Postadress PB 16, 02101 ESBO **Besöksadress** Norrskensparken 2, Esbo **Faksi • Fax** 029 435 2426 **Y-tunnus • FO-nummer** 0101319-6